

การปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอน อิสลามศึกษา คณะวิทยาการอิสลาม ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของ ของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

The Adjustment of Teaching of Islamic Studies Pre-Service Teachers Faculty of Islamic Sciences in Pandemic Covid-19

Received: January 28, 2022 ■ Revised: April 21, 2022 ■ Accepted: May 17, 2022

สุวรรณณี หลังบูเต๊ะ¹ มูฮำหมัดราพีร์ มะแก็ง²

Suwannee Langputeh, Muhummudrapee Makeng

¹ M.Ed. (The Teaching of Islamic Education) คณะวิทยาการอิสลาม

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. อีเมลล์ผู้เขียนหลัก: suwannee.l@psu.ac.th

M.Ed. (The Teaching of Islamic Education), Faculty of Islamic Science, Prince of Songkla University, Pattani Campus. Corresponding Author Email:

suwannee.l@psu.ac.th

² ศศ.ม. (เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา) นักวิจัยศูนย์ความเป็นเลิศด้านผู้หญิงและความมั่นคงทางสังคม มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. อีเมลล์: m.rafee377@gmail.com

M.A. (Southeast Asian Studies), Researcher, Center of Excellence on Women and Social Security, Walailak University. Email: m.rafee377@gmail.com

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

วิธีการศึกษา การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Questions) ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา จำนวน 11 คน ซึ่งมีการคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มีการปรับตัวภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ใน 3 ด้าน ซึ่งนักวิจัยปรับจากมาตรฐานการปฏิบัติตามข้อบังคับคุรุสภาว่า ด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 คือ 1) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู ได้แก่ การพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล การสร้างแรงบันดาลใจผู้เรียน การพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การดูแล ช่วยเหลือ พัฒนา และรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล การสร้างนวัตกรรม สื่อและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 3) ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ได้แก่ การร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม

การนำผลวิจัยไปใช้ ผลจากการวิจัยนี้นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหาร สถานศึกษา และสถาบันพัฒนาครูสามารถนำไปออกแบบ วางแผนและเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ตลอดจนหน่วยงานระดับประเทศที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู

คำสำคัญ: การปรับตัว, ไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

Abstract

Objective This research aimed at presenting the adjustment of teaching of Islamic studies Pre-Service Teachers in Pandemic Covid-19.

Methodology This study employed qualitative approach. Data were collected by focus group and in-depth interview by using semi structured questions through 11 key informants which are students of teaching of Islamic studies who were purposely selected based on criterion. The data then were content analyzed.

Research findings The results revealed that the adjustment of teaching of Islamic studies Pre-Service Teachers in Pandemic Covid-19 consist of 3 dimensions which researchers have adapted from performance standards of Teachers Council Regulations on Professional Standards (No. 4) B.E. 2562 are 1) The performance of teacher duties, including the development of learners with the spirit of being a teacher. Encourage learning, empathy and acceptance of individual learners' differences. Inspiring learners, self-development to be knowledgeable behave as a role model ethical. 2) Learning management, including preparation of lesson plans, teaching and learning management, and organizing activities to create a learning atmosphere, supervision, assistance, development, and individual learner development reports, innovation, media, and apply technology, creative teamwork, and learning measurements, and 3) Relationships with parents and communities, including cooperation with parents in developing and solving learner problems. Creating a network of cooperation, education, access to the context of the

community. and coexisting on the basis of cultural differences and promoting and conserving culture and local wisdom

Contributions: The finding of the research showed that students, educational personnel, school administrators and teacher development institutions can be utilized it to design, plan, and prepare for pre-service teachers practicum in Pandemic Covid-19 as well as National Office of Teacher Professional Experience Standards.

Keywords: Adjustment, Pandemic Covid-19

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Corona virus Disease 2019 (COVID-19) ทำให้เกิดการปรับตัวเป็นวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) โดยเฉพาะสถาบันทางการศึกษาที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนแบบปกติได้ จึงจำเป็นต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ภายใต้การปรับตัวของทั้งผู้สอนและผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การเรียนการสอนแบบออนไลน์ซึ่งเป็นที่นิยมและยอมรับกันอย่างแพร่หลายในกระบวนการจัดการเรียนรู้ ระบบการติดต่อสื่อสารระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ การวัดและการประเมินผล รูปแบบการเรียนการสอนมีหลากหลายวิธีที่ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันได้ การพิจารณาองค์ประกอบและรูปแบบที่สอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะวิชาและบริบทของผู้เรียนจนไปสู่การประยุกต์ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต้องมีการปรับตัวที่ท้าทายในหลากหลายมิติของการจัดการเรียนรู้ในวิถีชีวิตแบบใหม่ (New Normal) (วิททยา วาโยม และคณะ, 2563)

นักศึกษาศาสาวิชาอิสลามศึกษา ช่วงปี 5 ซึ่งเป็นปีสุดท้าย มีความจำเป็นต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพถือว่าเป็นช่วงที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากข้อบังคับของคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ระบุไว้ว่าผู้ประกอบวิชาชีพครูนั้นต้องมีมาตรฐานวิชาชีพครูและประสบการณ์วิชาชีพ โดยเฉพาะเรื่องมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพนั้น จะต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังนั้นนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาการศึกษาอิสลามศึกษานี้จึงต้องปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาเครือข่ายที่มีความร่วมมือกับทางคณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่มีคุณสมบัติตามที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด นอกจากข้อกำหนดดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในข้อบังคับ

ครูสภายังระบุอีกว่า ผู้ประกอบวิชาชีพครู จะต้องมีความรู้มาตรฐานการปฏิบัติงาน 3 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน (ราชกิจจานุเบกษา พ.ศ. 2562 เล่มที่ 136, ตอนพิเศษ 68 ง, หน้า 18-20) ดังนั้นผู้สอนที่เป็นกลุ่มนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู้อย่างมีความท้าทายในประสบการณ์รูปแบบใหม่ของการผลิตครู เพราะเป็นกระบวนการฝึกภาคปฏิบัติที่ช่วยเสริมสร้างนักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรัก ความศรัทธาต่ออาชีพครู และมีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่พึงพอใจของหน่วยงานผู้ใช้ครู กระบวนการภาคปฏิบัติต่าง ๆ ที่ จะช่วยให้การผลิตครูที่มีคุณภาพที่พึงประสงค์ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความร่วมมือ และความช่วยเหลือจากหน่วยงานผู้ใช้ครูอย่างจริงจัง เพราะ หน่วยงานผู้ใช้ครูคือ สถานที่ฝึกปฏิบัติเป็นแหล่งต้นแบบที่จะให้นักศึกษาครูได้ เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ควบคู่กับการเรียนรู้ภาคปฏิบัติจากมหาวิทยาลัยในทุก ๆ ขั้นตอน (คู่มือฝึกปฏิบัติวิชาชีพรู 1, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา) ซึ่งสอดคล้องกับ Abdul Kadir, F. & Abdul Aziz A. (2021) ที่ได้นำเสนอว่า การฝึก ประสบการณ์วิชาชีพรูเป็นองค์ประกอบพื้นฐานและสำคัญของโปรแกรม การศึกษาครู ที่ไม่เพียงแต่จะให้ประสบการณ์โดยตรงแก่นักศึกษาที่ฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ แต่ยังเป็นโอกาสที่นักศึกษาจะนำทุกอย่างที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการ ศึกษาและเนื้อหาจากรายวิชาต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติจริง (Adeeb M. Jarrah, 2020)

นับตั้งแต่สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) เกิดขึ้นทั่วโลกในต้นปี 2020 หลายประเทศเริ่มมีการศึกษาออนไลน์ (Affouneh, S., Salha, S., & Khalif, Z.N., 2020) โรงเรียนและมหาวิทยาลัยปิด เพื่อควบคุมการแพร่กระจายของไวรัสโคโรนา (Bozkurt, A. & Sharma, R.C., 2020) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นแบบออนไลน์ แทนการจัดการเรียนรู้แบบตัวต่อตัว รัฐบาลไทยก็ได้กำหนดให้มีการจัดการเรียน

การสอนแบบออนไลน์แทนการเข้าชั้นเรียน โดยยึดหลัก “การมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ” เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ และมีคุณภาพที่สอดคล้องตามหลักสูตรกำหนด โดยให้มีการแบ่งกลุ่มรายวิชา สลับเวลา การเรียนรู้แบบ Online หรือ On Air เพื่อลดภาระการจัดห้องเรียนในสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาหลายแห่งมีพื้นที่จำกัดแต่มีจำนวนนักเรียนมากไม่สามารถขยายห้องเรียนออกไปได้ ส่วนกลุ่มรายวิชาที่มีความเข้มข้นทางวิชาการมาก จะไม่สามารถใช้รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวได้ จึงต้องมีการจัดการเรียนรู้แบบ Onsite ในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยและให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอิสระในการจัดการศึกษาเอง (คณะกรรมการการศึกษา, 2563) รวมถึงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพด้วย ซึ่งเป็นครั้งแรกที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพต้องสอนออนไลน์ให้กับนักเรียนในช่วงของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Abd Hadi Bunyamin M., et al., 2021) ทำให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพเกิดความกังวลที่ต้องปฏิบัติงานภาระงานในหน้าที่ต่าง ๆ ของการปฏิบัติการสอนตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดและตามมาตรฐานวิชาชีพ จึงจะทำให้กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพสมบูรณ์ ทางสาขาวิชาก็ต้องหาช่องใหม่และออกแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานการณ์และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังประสบปัญหาในการบูรณาการทางเทคโนโลยีและการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เนื่องจากขาดประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีและสื่อดิจิทัล (Ersin, Atay, & Mede, 2020) ประกอบกับครูที่เลี้ยงยังไม่สามารถให้คำปรึกษาต่อนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพได้อย่างเต็มที่เพราะครูที่เลี้ยงก็ยังอยู่ในขั้นตอนการปรับตัวและการเรียนรู้การฝึกสอนออนไลน์เช่นกัน (Sepulveda-Escobar et al., 2020) นอกจากนี้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์ต้องทุ่มเทกับการสอนอย่างจริงจังและต้องใช้เวลาในการเตรียมการสอนมากกว่าเดิม และจากผลจากการสัมมนา ระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาสาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

นักศึกษาได้สะท้อนปัญหาต่างๆ ในการปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่ส่วนใหญ่ก็จะเป็นปัญหาด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูคือ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ของความเป็นครูได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนที่จำเป็นต้องมีการปรับเทคนิคและวิธีการสอนให้เท่าทันกับสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 ในขณะเดียวกันนักเรียนบางคนก็ไม่ได้ปรับเปลี่ยนตามบริบทที่ทางโรงเรียนได้กำหนดไว้ รวมทั้งยังขาดการมีส่วนร่วมเมื่อกับผู้ปกครองนักเรียนอีกด้วย ซึ่งถือเป็นความท้าทายของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในการจัดการเรียนรู้

ดังนั้น การช่วยนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาให้สามารถปรับตัวในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ได้นั้น นับเป็นเรื่องที่คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกในเรื่องของโรคระบาด ทำให้บุคคลต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสำหรับนักศึกษาที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติ ภายใต้การเอาชนะความกังวลเกี่ยวกับการติดเชื้อ จากสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพดังกล่าว ประกอบกับที่ผ่านมาแม้จะมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) แต่ยังไม่มีการศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) บทความวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับจากมาตรฐานการปฏิบัติงานตามข้อบังคับคุรุ

สภาว่า ด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ผลการศึกษาจะเป็นแนวทางสำหรับนักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และสถาบันพัฒนาครูสามารถนำไปออกแบบ วางแผนและเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ตลอดจนหน่วยงานระดับประเทศที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครู

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง คือ กลุ่มนักศึกษาสาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาคณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 5 ที่ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปีการศึกษา 2563 และ 2564 เพื่อต้องการให้เห็นถึงการปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนที่มีนักศึกษาสาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษากำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ทั้งในโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

กรุงเทพมหานครและจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนอิสลามศึกษาภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กล่าวคือ นักศึกษาสาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา คณะวิทยาการอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 5 ที่ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปีการศึกษา 2563 และ 2564 จำนวน 11 คน ประกอบด้วยนักศึกษาที่ทำการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจากพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 5 คน จังหวัดภาคใต้ตอนล่างจำนวน 4 คน กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 และจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 1 คน ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 11 คนอยู่ในการดูแลของอาจารย์นิเทศก์การสอนอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักจะต้องเป็นผู้ที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ on line และ on hand

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลหลักที่ต้องการสัมภาษณ์ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi Structured Questions) โดยมีประเด็นหลัก 3 ประเด็น คือ 1) ด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ และ 3) ด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งผู้วิจัยได้มีวิธีการในการสร้างและพัฒนาแบบสัมภาษณ์จากมาตรฐานการปฏิบัติงานสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภาว่า ด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 และวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง หลังจากนั้นดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการประสานงานติดต่อกับผู้ให้ข้อมูลหลักด้วยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อให้เข้าใจตรงกันแล้วนัดวันลงพื้นที่สัมภาษณ์ในประเด็นที่ศึกษา ซึ่งในการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้นเป็นการพูดคุยแบบธรรมชาติ

เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลหลักให้ข้อมูลอย่างครบถ้วน แล้วผู้วิจัยทำการจดประเด็นการให้ข้อมูลที่สำคัญ และบันทึกเสียงเพื่อนำมาสรุปผลการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาตรวจสอบข้อมูลและความครบถ้วนของข้อมูล ทำความเข้าใจความหมายของข้อมูลและทบทวนข้อมูลในแต่ละด้านอย่างรอบคอบ จากนั้นจึงอธิบาย สร้างข้อสรุป และตีความหมายของผลหรือข้อค้นพบที่ได้จากข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ปรากฏในบทสัมภาษณ์ สนทนา หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงได้มีการจัดหมวดหมู่ ตามประเด็น แล้วนำเสนอในรูปแบบรายงานเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุมีความจำเป็นต้องมีการปรับตัวใน 3 ประเด็นหลัก กล่าวคือ 1) การปรับตัวด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู 2) การปรับตัวด้านการจัดการเรียนรู้ 3) การปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับ ผู้ปกครองและชุมชน

1. การปรับตัวด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู

ผลจากการศึกษาการปรับตัวด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) พบ 4 ประเด็นได้แก่ 1) การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู 2) การส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล 3) การสร้างแรงบันดาลใจผู้เรียน

ให้เป็นผู้เฝ้าเรียนรู้ และผู้สร้างนวัตกรรม และ 4) การพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นพลเมืองดี ปรากฏดังต่อไปนี้

การมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู พบว่า ภายใต้อสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังมีการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครูในทุกๆ สถานการณ์ แม้จะมีความยากลำบากในช่วงแรกที่ต้องมีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนกระบวนการของการปฏิบัติหน้าที่ครูและการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การปรับเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ การปรับทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ การสื่อสารผ่านหน้าจอออนไลน์ที่ซึ่งการโต้ตอบ การพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลออนไลน์ ยิ่งไปกว่านั้นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องปรับตัวในการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยยึดหลักการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับตัวกับการสอนแบบ On hand ที่ทางโรงเรียนมีนโยบายให้ผู้ปกครองไปรับเอกสารสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทำให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่มีโอกาสเจอนักเรียนแบบตัวต่อตัว ความท้าทายของการปรับตัวที่ไม่ใช่เฉพาะครูและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเท่านั้น แต่นักเรียนก็ต้องปรับเปลี่ยนไปพร้อม ๆ กันด้วย สิ่งสำคัญของการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครูคือ เราจะไม่ถึงใครไว้วางหลังในการจัดการเรียนรู้

การส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล พบว่า นักเรียนแต่ละคนมีรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน บางคนอาจเรียนรู้ได้เร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับวิธีการสอน นอกจากนี้ปัญหาหลักของการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาด้านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ไม่พร้อม หลาย

ครอบครัวไม่ได้มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์เพียงพอรองรับสำหรับเด็กทุกคนในครอบครัว บางครอบครัวต้องแบ่งอุปกรณ์ ต้องแบ่งกันใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ตตลอดจนผู้ปกครองบางคนขาดความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่นำมาใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบ ซึ่งนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้พยายามวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน เพื่อออกแบบเนื้อหาการเรียนรู้ การหากิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ เลือกเครื่องมือการสอนที่เหมาะสม มีการสรุปบทเรียนและให้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนการสะท้อนบทเรียนและการเรียนออนไลน์ในภาพรวม 2 หรือ 3 สัปดาห์ต่อหนึ่งครั้ง

การสร้างแรงบันดาลใจผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และผู้สร้างนวัตกรรม
พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องปรับตัวอย่างมากกับการสร้างแรงบันดาลใจผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้และผู้สร้างนวัตกรรมภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) เช่น การเตรียมสื่อการสอนออนไลน์ที่กระตุ้นและดึงดูดความสนใจให้นักเรียนสนใจในบทเรียน ใช้การเสริมแรงในรูปแบบที่หลากหลาย มีการสะท้อนผลการเรียนรู้ในบางคาบ ตลอดจนการซักถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียนและประเด็นทั่ว ๆ ไป ทั้งในชั้นเรียนออนไลน์และนอกชั้นเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อต้องการให้เห็นแรงบันดาลใจที่แท้จริงของนักเรียนในแต่ละคน นอกจากนี้จากการสะท้อนของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังได้มีการเสริมแรงด้วยวาจา และการสื่อสารเพื่อเกิดการกระตุ้นในการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นพลเมืองดี พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องปรับตัวมากทั้งในด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ และการสื่อสารออนไลน์ การปรับตัวให้เป็นผู้ที่ใฝ่เรียนรู้และค้นคว้า

หาความรู้เพิ่มเติมอย่างกระตือรือร้น เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา พัฒนาความรู้ใหม่ ๆ เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนประเด็นการประพุดิตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม และการเป็นพลเมืองที่ดีไม่ได้ประเด็นที่ทำทหายหรือไม่มีปัญหาในการปรับตัว เพราะนักศึกษาได้นำหลักคุณธรรมจริยธรรมอิสลามไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของความเป็นครูอย่างครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน

การปรับตัวด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ที่ต่างคนต่างพยายามปรับตัวเข้าหาเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ แม้จะมีความทำทหายมาก แต่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังคงปฏิบัติหน้าที่ครูด้วยความมุ่งมั่นในการพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู ประพุดิตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นพลเมืองที่ดี มีการปรับปรุงและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา มีการส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ ตลอดจนยอมรับและจัดการกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคลตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจได้เป็นอย่างดี

2. การปรับตัวด้านการจัดการเรียนรู้

ผลจากการศึกษาการปรับตัวด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสถานการณ์ความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) พบ 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ และการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ 2) การดูแล ช่วยเหลือ พัฒนา และรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ 3) การสร้างนวัตกรรม สื่อ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

4) การทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ และ 5) การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนตามความถนัดและความสนใจ และการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาไม่สามารถทำได้เต็มรูปแบบเหมือนในสถานการณ์ปกติ เพราะมีการลดเนื้อหาและเวลาเรียน ประกอบกับตารางการจัดการเรียนรู้ก็มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยตามบริบทของโรงเรียนและสถานการณ์ความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) จึงต้องทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบย่อเลือกเฉพาะเนื้อหาหรือประเด็นสำคัญที่นักเรียนจำเป็นต้องรู้ แต่รูปแบบและวิธีการดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างคงเป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร แม้จะมีการปรับเปลี่ยนในรายละเอียดก็ตาม

การปรับตัวด้านการจัดการเรียนรู้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่เคยเจอและไม่เคยมีประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ ทำให้นักศึกษาต้องปรับตัวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ได้แก่ ปัญหาความเสถียรของสัญญาณอินเทอร์เน็ต ความพร้อมของอุปกรณ์ การขาดความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์ ความกังวลเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะสอน การออกแบบสื่อที่เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ หรือแม้แต่การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนออนไลน์ที่ต้องกระตุ้นและดึงดูดความสนใจในบทเรียน ทำให้ต้องมีการปรับตัวมากในระยะแรกและต้องปรับตัวอย่างทันท่วงที ประกอบกับครูที่เลี้ยงบางท่านที่ไม่สามารถเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างละเอียดได้ เพราะครูที่เลี้ยงเองก็อยู่ในสถานการณ์ที่ต้องปรับตัวใหม่และเรียนรู้วิถีใหม่ของการจัดการเรียนรู้ออนไลน์เช่นเดียวกัน

ยิ่งไปกว่านั้น พบว่ายังมีความกังวลกับเนื้อหาที่สอน เพราะหากเกิดความผิดพลาดนักศึกษาอาจจะโดนตำหนิหรือโต้แย้งได้ นักศึกษาจึงต้องใช้เวลาในการเตรียมตัวสอนมากกว่าปกติ สิ่งนี้เป็นประสบการณ์ใหม่และเป็นการปรับตัวที่ทำ

หาย เพราะไม่ใช่แค่การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนเท่านั้น แต่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับเด็กนักเรียนในชั้นเรียนด้วย

การดูแล ช่วยเหลือ พัฒนา และรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ พบว่า นักเรียนแต่ละคนมีภูมิหลังที่แตกต่างกัน สถานะที่แตกต่างกัน และความสนใจที่แตกต่างกัน ความท้าทายของนักศึกษา คือ การจัดการให้สามารถตอบสนองกับความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เช่น เด็กบางคนมีความสนใจในการเรียน มีความรับผิดชอบ เข้าเรียนและส่งงานครบ ในขณะที่บางคนไม่สนใจเรียน ขาดความรับผิดชอบ ไม่ค่อยเข้าเรียนและส่งงานไม่ครบ เป็นต้น วิธีการในการรับมือกับการปรับตัวกับประเด็นนี้คือ พยายามทำความเข้าใจเด็กหรือศึกษาเป็นรายบุคคลโดยการติดต่อและหาข้อมูลนักเรียนผ่านครูพี่เลี้ยง ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา และติดต่อพูดคุยและปรึกษาหารือกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อดูแล ช่วยเหลือและพัฒนาเด็กทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียนอย่างเป็นระบบ

การสร้างนวัตกรรม สื่อ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนภายใต้สถานการณ์โควิด-19 ส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบออนไลน์ สอนผ่านคลิปวิดีโอ ใช้เกมและสื่อออนไลน์อื่น ๆ เน้นให้นักเรียนทำใบงานและแบบฝึกหัดผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและเทคนิควิธีในการจัดการเรียนรูปแบบใหม่ พยายามหาสื่อ สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างหลากหลายให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามบริบทสภาพแวดล้อม พยายามสร้างแรงจูงใจภายในและกระตุ้นนักเรียนในการเรียนผ่านวิดีโอและสื่อออนไลน์อื่น ๆ

การทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่มีความท้าทายในการปรับตัวประเด็นการทำงานเป็นทีมอย่าง

สร้างสรรค์ เพราะการจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) มีความจำเป็นต้องทำงานเป็นทีม สร้างสรรค์ผลงานในการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อที่หลากหลายผ่านแอปพลิเคชันต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และร่วมกันออกแบบกิจกรรม เพื่อพัฒนาวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถทำงานร่วมกับครูพี่เลี้ยงและบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้มีนักศึกษาบางโรงเรียนได้ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ครูพี่เลี้ยงที่อาวุโสกว่าที่ขาดความรู้และทักษะการใช้อุปกรณ์และสื่อสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ในช่วงแรกนักศึกษายังขาดความรู้และทักษะในการประเมินผลออนไลน์ แต่ในช่วงต่อมานักศึกษาพยายามศึกษา ค้นคว้าหาวิธีการและเครื่องมือสำหรับการวัดและประเมินผ่านระบบออนไลน์โดยใช้สื่อต่าง ๆ เข้ามาช่วยด้วย เช่น google form และ quizizz ทำให้จำนวนนักเรียนที่ส่งใบงาน แบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบเพิ่มมากขึ้น แต่ใช้เวลาในการทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูมอบหมายน้อยลง และนักเรียนก็มีความสุข สนุกสนาน ผลลัพธ์คือนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถใช้วิธีการและเครื่องมือการวัดและประเมินผลในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น มีการทดสอบการอ่านและทักษะอื่น ๆ การให้นักเรียนแสดงหรือปฏิบัติ การประเมินแบบฝึกหัด และการทดสอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเน้นย้ำว่ามีความท้าทายเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลออนไลน์ เพราะไม่แน่ใจว่าวิธีการดังกล่าวจะสามารถประเมินผลได้ว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ อย่างแท้จริง สามารถปฏิบัติได้หรือมีทักษะในการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเองหรือไม่ หรือได้รับความช่วยเหลือจากผู้ปกครองหรือจากสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้นักศึกษายังมีความกังวลว่า หากเป็นข้อสอบแบบอัตนัยก็ไม่แน่ใจว่าจะมีการทุจริตกันหรือไม่ ถึงแม้ว่าสื่อออนไลน์แต่ละประเภทจะมีมาตรการป้องกันการทุจริตอยู่แล้วก็ตาม

3. การปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน

ผลจากการศึกษาการปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาภายใต้ สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) พบ 2 ประเด็น ได้แก่ 1) การร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนา และแก้ปัญหาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) การสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง และการศึกษา เข้าถึง บริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม รายละเอียดดังนี้

การร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนา และแก้ปัญหาผู้เรียนให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือกับทาง โรงเรียนและครูเป็นอย่างดี แม้ว่าผู้ปกครองบางคนไม่มีเวลาดูแลและจัดการเรียน การสอนแก่ลูก จึงทำให้การส่งบ้านหรืองานของลูก ๆ มีความล่าช้าบ้าง แต่ ผู้ปกครองเหล่านั้นได้พยายามทำอย่างเต็มที่ที่จะช่วยเหลือให้ลูก ๆ ได้ส่งการบ้าน หรืองานย้อนหลัง ดังนั้น จึงมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองโดยการ สร้างไลน์กลุ่ม เพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อและประสานกับผู้ปกครองสำหรับการ ติดตามการเรียน การทำงานและภาระงานของลูก ๆ ที่ครูมอบหมาย ซึ่งโดย ภาพรวมการปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกับการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับชุมชนแทบไม่ค่อยมีปัญหาหรือมีความท้าทาย มากนัก เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองนักเรียนถือเป็นปัจจัยหนึ่งของบริบทโรงเรียนที่ช่วยเป็นสะพานเชื่อมความสัมพันธ์ คอยผลักดันและสนับสนุนในทุก กิจกรรมและมาตรการต่าง ๆ ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้

การศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐาน ความแตกต่างทางวัฒนธรรม

พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีข้อจำกัดในการปรับตัวกับผู้ปกครอง นักเรียน เช่น การไม่รู้จักหน้าตาของผู้ปกครองนักเรียน ทำให้นักศึกษาฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพครูไม่สามารถจำผู้ปกครองของนักเรียนแต่ละคนได้ และผู้ปกครองก็จำนักศึกษาไม่ได้ด้วยเช่นกัน ผู้ปกครองบางคนไม่ได้เข้าถึงเทคโนโลยีหรือมีแต่ไม่สามารถใช้งานได้จึงเป็นปัญหาในการติดต่อสื่อสารเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องการใช้โปรแกรมต่าง ๆ ที่ผ่านมารองเรียนและครูได้พยายามหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การคัดแยกกลุ่มเด็กนักเรียนที่ไม่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยี แล้วให้ครูเข้าไปชี้แจงกับผู้ปกครอง หรือการพูดคุย ผ่าน Line กลุ่มนักเรียนและผู้ปกครอง ดังที่ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า

นอกจากนี้ ด้วยความแตกต่างทางวัฒนธรรมนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ต้องออกฝึกประสบการณ์นอกสถานที่เกิดความไม่คุ้นเคยหรือไม่มีความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรมดีพจากชุมชนอื่น ส่งผลต่อการสอนเนื้อหาและทักษะการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมหรือความเชื่อของชุมชนนั้น เช่น เรื่องสำนักคิดหรือมัสยิดที่ต่างกันไป ดังนั้นความท้าทายในประเด็นนี้คือนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องศึกษาและทำความเข้าใจบริบทของชุมชนอย่างละเอียดก่อนจะลงพื้นที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ฉะนั้น การปรับตัวด้านที่เกี่ยวข้องกับความเป็นส่วนตัว เช่น การปฏิบัติหน้าที่ครูและการปฏิบัติด้านการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสามารถปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว แต่การปรับตัวในด้านความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน ถ้าเป็นกรณีในช่วงปกติสามารถปรับตัวได้เป็นอย่างดี แต่ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์ในแบบปกติ เนื่องจากโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ก็ไม่สามารถดำเนินการได้ การสร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชนทำได้โดยผ่านสื่อออนไลน์

อภิปรายผลการวิจัย

ตามทฤษฎีการปรับตัวของ Rogers (1967) อธิบายว่า บุคคลที่ปรับตัวได้จะเป็นตัวของตัวเอง เข้าใจ ยอมรับตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ตามความเป็นจริง และสามารถนำประสบการณ์นั้นมาปรับให้เข้ากับโครงสร้างหรือบุคลิกลักษณะของตนเองอย่างไม่ขัดแย้งหรือบิดเบือน พร้อมทั้งรับรู้ความคิดเกี่ยวกับตนเองในเชิงบวก ซึ่งการปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา ภายใต้อาณัติการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) พบว่ามีประเด็นการอภิปรายผล 3 ด้านกล่าวคือ

การปรับตัวด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู ผลการศึกษาการปรับตัวด้านการปฏิบัติหน้าที่ครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายใต้อาณัติการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู คือ การมีใจรักและศรัทธาในวิชาชีพ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีความอดทน และความทุ่มเทอย่างบริสุทธิ์ใจในการปฏิบัติหน้าที่ครูในทุก ๆ สถานการณ์แม้จะมีความยากลำบากแค่ไหนก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับนิละาะ แวอุเซ็ง (2559) กล่าวว่า ผู้สอนที่ดีควรรักในความเป็นวิชาชีพและที่สำคัญยิ่งจะต้องมีความศรัทธาและจิตวิญญาณในความเป็นครู ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งที่มีผลต่อความรับผิดชอบ และความทุ่มเทอย่างบริสุทธิ์ใจในการสอน ทั้งการปรับเทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ การปรับทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ การสื่อสารผ่านหน้าจอออนไลน์ไร้ซึ่งการโต้ตอบ การพัฒนาและสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ และการวัดและประเมินผลออนไลน์ และการปรับตัวกับการสอนแบบ On hand ในขณะที่ Coleman & Hammen (1981) ที่ชี้ให้เห็นว่า การปรับตัวเป็นความสามารถของบุคคลในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง บูรณาการ ความคิด

ความรู้สึก การกระทำให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในทางบวกโดยอาศัยการตระหนักรู้
ในตนเองและสิ่งแวดล้อม

ส่วนการปรับตัวในการปฏิบัติหน้าที่ครูด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่
และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล นักศึกษาฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครูมีความท้าทาย ได้แก่ การปรับตัวกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนที่
แตกต่างกัน การปรับตัวกับปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ที่นักเรียนไม่มี
ความพร้อมด้านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ตลอดจน
ปัญหานักเรียนและผู้ปกครองบางคนขาดความรู้และทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยี
สารสนเทศที่นำมาใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ซึ่งสอดคล้องกับ Supani
Thasosut (2561) ที่นำเสนอ 8 วิธีสอนออนไลน์ให้มีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์
ที่ดี ได้แก่ 1) กำหนดแนวทางที่ชัดเจน 2) ออกแบบการสอนที่น่าสนใจ 3) เลือก
เครื่องมือการสอนที่เหมาะสม 4) กระตุ้นให้นักเรียนทำงานร่วมกันแบบออนไลน์ 5)
ใช้ประโยชน์จากการทำงานทั้งแบบกลุ่มและแบบเดี่ยว 6) ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ 7) มี
การปิดการสอน 8) ให้นักเรียน Feedback

สำหรับการปรับตัวในประเด็นการสร้างแรงบันดาลใจผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่
เรียนรู้ และผู้สร้างนวัตกรรม นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องปรับตัวอย่าง
มากในการสร้างแรงจูงใจภายในและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสุข มีความสนใจ
จดจ่อ และมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ ความมุ่งมั่น
พยายาม และมีความสุขในการเรียนรู้ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ เพื่อ
เสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ
ไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ด้วยการเตรียมสื่อออนไลน์ที่กระตุ้นและดึงดูด
ความสนใจของนักเรียน สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มารุต พัฒนา (2563)
ได้นำเสนอว่า การออกแบบการเรียนรู้ใน New Normal ด้วยการวิเคราะห์
Passion ของผู้เรียนเป็นรายคน วิเคราะห์สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ วิเคราะห์
Platform และวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน เตรียมทรัพยากรการเรียนรู้

สำหรับการเรียนรู้ในแต่ละ Platform และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะเปิดพื้นที่ เปิดโอกาสการเรียนรู้ทั้ง การออกแบบวิธีการเรียนรู้ การประเมินตนเอง การใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวม เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ส่วนการปรับตัวของนักศึกษาในการพัฒนาตนเองให้มีความรอบรู้ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นพลเมืองดี นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องปรับตัวมากทั้งด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนรู้ การสื่อสารออนไลน์ และการปรับตัวกับครูพี่เลี้ยง การปรับตัวให้เป็นผู้ที่ใฝ่เรียนรู้และค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอย่างกระตือรือร้น เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา พัฒนาความรู้ใหม่ ๆ เทคนิควิธีการสอนใหม่ ๆ ในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสนับสนุนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างหลากหลายตามบริบทสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับเจริณู ภูวิจิตร (2564) ที่เสนอว่า ครูผู้สอนในฐานะผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้นักเรียนต่างก็มีการปรับตัว และเตรียมทักษะเพื่อรับมือกับแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใหม่อย่างทันทั่วทั้งที่ พร้อมรับกับสถานการณ์ความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นได้อยู่เสมอ

การปรับตัวด้านการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาฝึกประสบการณ์สอนมีความท้าทายอย่างมาก เนื่องจากไม่สามารถทำได้เต็มรูปแบบเหมือนในสถานการณ์ปกติ เพราะมีการลดเนื้อหาและเวลาเรียน ประกอบกับตารางการจัดการเรียนรู้ก็มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยตามบริบทของโรงเรียนและสถานการณ์ความรุนแรงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ดังนั้นการจัดทำแผนการเรียนรู้จึงต้องเป็นทำแบบย่อเลือกเฉพาะเนื้อหาหรือประเด็นสำคัญที่นักเรียนจำเป็นต้องรู้เท่านั้น แต่รูปแบบและวิธีการดำเนินการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร ทั้งในเรื่องของกระบวนการจัดการเรียนรู้ การใช้

สื่อ และการวัดและประเมินผล แม้จะมีการปรับเปลี่ยนในรายละเอียดก็ตาม สอดคล้องกับ สุวรรณิ หลังปูเต๊ะ และมุฮัมมัดราฟิร มะเก็ง (2564) ที่ศึกษาเรื่อง แนวโน้มการจัดการการศึกษาอิสลามขั้นพื้นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้หลัง สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) และได้ เสนอถึงแนวทางด้านการจัดการเรียนรู้ที่ครูจำเป็นต้องมีการอบรม โดยเน้นการ พัฒนาอบรมครูที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาอิสลามทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้าน ทักษะคิด ด้านความรู้และด้านทักษะ

ยิ่งไปกว่านั้น นักเรียนแต่ละคนมีภูมิหลังของครอบครัวที่แตกต่างกัน สถานะที่แตกต่างกัน ดังนั้นความท้าทายของนักศึกษาคือ วิธีการจัดการให้สามารถ ตอบสนองกับความแตกต่างของผู้เรียนเป็นรายบุคคล วิธีการในการรับมือสำหรับ การปรับตัวในประเด็นนี้คือ นักศึกษาพยายามทำความรู้จักเด็กหรือศึกษาเป็น รายบุคคลโดยการติดต่อและหาข้อมูลนักเรียนผ่านครูพี่เลี้ยง ครูประจำชั้นหรือครูที่ ปรีक्षा และติดต่อพูดคุยและปรึกษาหารือกับผู้ปกครองโดยตรง เพื่อดูแล ช่วยเหลือและพัฒนาเด็กทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียนอย่างเป็นระบบตาม บริบทสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันดังกล่าว ส่วนด้านการเรียน ครูประจำวิชา ติดตามการมาเรียนและการเข้าเรียนแต่ละวิชา พร้อมทั้งการติดตามการเรียนด้วย ระบบออนไลน์เกี่ยวกับความพร้อมในการใช้อุปกรณ์และระบบการเรียนการสอน นอกจากนั้น นักศึกษาฝึกประสบการณ์ครูยังต้องปรับตัวในประเด็นการสร้าง นวัตกรรม สื่อ และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างหลากหลายให้เกิดประโยชน์ ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การปรับเปลี่ยนรูปแบบและเทคนิควิธีในการจัดการเรียน รูปแบบใหม่ พยายามพัฒนาสื่อ สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เกิด ประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามบริบทสภาพแวดล้อม พยายามสร้าง แรงจูงใจภายในและกระตุ้นให้นักเรียนในการเรียนผ่านวิดีโอและสื่อออนไลน์อื่น ๆ สอดคล้องกับ วิทยา วาโย และคณะ (2563) ได้นำเสนอว่า ควรออกแบบสื่อการ เรียนการสอนที่มีความทันสมัยหลากหลาย และเข้าใจง่าย เช่น รูปภาพ วิดีโอคลิป

การ์ตูนแอนิเมชัน ข้อความกราฟิก เสียงพูด ดนตรีประกอบ เพื่อกระตุ้นความสนใจ รวมทั้งสื่อที่ใช้ควรมีการเชื่อมโยงกับเนื้อหาเพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น โดยเฉพาะอาจเลือกใช้สื่อที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน เช่น ข่าวสารสถานการณ์เด่น เครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นต้น

สำหรับการปรับตัวในประเด็นการทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ พบว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู้สามารถทำงานร่วมกับครูพี่เลี้ยงและบุคคลอื่น ได้เป็นอย่างดี และมีนักศึกษาบางคนที่ได้ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ครูพี่เลี้ยงที่อาวุโสกว่าแต่ขาดความรู้และทักษะการใช้อุปกรณ์และสื่อสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์อีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้น การจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) มีความจำเป็นต้องทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อที่หลากหลายผ่านแอปพลิเคชัน ต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน และร่วมกันออกแบบกิจกรรม เพื่อพัฒนาวิชาชีพในการจัดการเรียนรู้ ดังที่เจริญ ภูวิจิตร (2564) ได้เสนอแนะว่า การจัดการเรียนรู้ทางออนไลน์อย่างมีประสิทธิภาพในยุคดิจิทัลควรปฏิบัติงานร่วมกับผู้ช่วยสอนและขอความช่วยเหลือจากทีมสนับสนุน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการทำให้การเรียนการสอนราบรื่นมากยิ่งขึ้น สำหรับการปรับตัวของนักศึกษาประสบการณ์วิชาชีพรู้ในประเด็นสุดท้ายแต่ไม่ได้มีความสำคัญน้อยไปกว่าประเด็นอื่น ๆ คือ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ โดยในช่วงแรกคือนักศึกษายังขาดความรู้และทักษะในการประเมินผลการเรียนรู้ออนไลน์ แต่นักศึกษาพยายามศึกษา ค้นคว้าหาวิธีการและเครื่องมือสำหรับการวัดและประเมินผ่านระบบออนไลน์โดยใช้สื่อต่าง ๆ เข้ามาช่วยด้วย เช่น google form และ quizizz เป็นต้น และมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ออนไลน์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบการอ่านและทักษะอื่น ๆ การให้นักเรียนแสดงหรือปฏิบัติ การประเมินแบบฝึกหัด และการทดสอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ เป็นต้น

การปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับครอบครัวและชุมชน พบว่า นักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีการปรับตัวน้อยในประเด็นการสร้างความร่วมมือเพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ภายใต้สถานการณ์วิกฤตของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) แม้ว่ามี การติดต่อและประสานกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาและแก้ปัญหาผู้เรียนมากกว่า ในสถานการณ์ปกติก็ตาม เนื่องจากผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนและ ครูเป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ปกครองบางคนที่ไม่มีเวลาดูแลและจัดการเรียน การสอนแก่ลูก อาจทำให้การส่งการบ้านหรืองานของลูก ๆ มีความล่าช้าบ้าง แต่ ผู้ปกครองเหล่านั้นได้พยายามทำอย่างเต็มที่ที่จะช่วยให้ลูก ๆ ได้ส่งการบ้านหรือ งานย้อนหลัง ดังนั้นจึงมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองโดยการสร้าง ไลน์กลุ่ม เพื่อเป็นช่องทางในการติดต่อและประสานกับผู้ปกครองสำหรับการ ติดตามการเรียน การทำงานและภาระงานของลูก ๆ ที่ครูมอบหมาย สอดคล้องกับ มนธิชา ทองหัตถา (2564) ที่ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาที่ครูพบในการจัดการเรียนรู้แบบ ออนไลน์คือ ปัญหาด้านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สัญญาณอินเทอร์เน็ต และ โปรแกรมที่ใช้สำหรับการเรียนแบบออนไลน์ถูกพบมากที่สุด ปัญหาทางด้านการเงิน ปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียน เช่น การบริหารจัดการเวลาและความ รับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน นอกจากนี้ปัญหาด้านครอบครัว ยังทำให้นักเรียนบางส่วนต้องทำงานเพื่อแบ่งเบาภาระครอบครัวขณะอยู่บ้าน

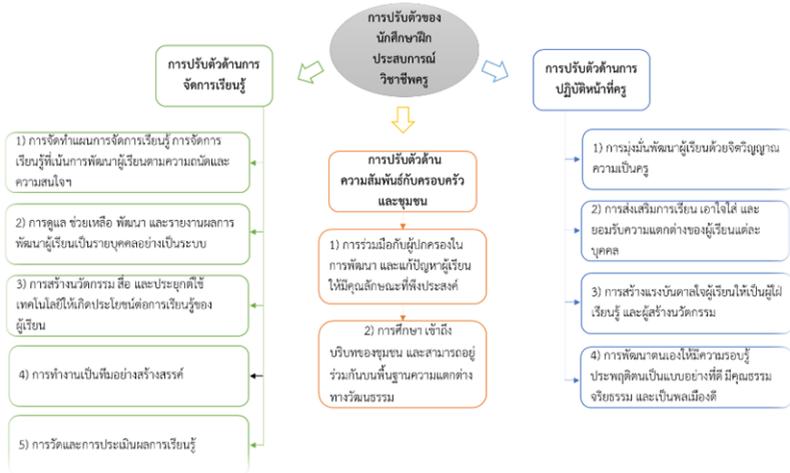
อย่างไรก็ตาม การปรับตัวในประเด็นการเข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรมนั้น ท่ามกลาง สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) มี ข้อจำกัดในเรื่องการปรับเข้ากับผู้ปกครองนักเรียน เช่น การไม่รู้จักหน้าตาของ ผู้ปกครองเด็กนักเรียน ทำให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่สามารถจำ ผู้ปกครองของนักเรียนแต่ละคนได้ และผู้ปกครองก็จำนักศึกษาไม่ได้ด้วยเช่นกัน ผู้ปกครองบางคนไม่ได้เข้าถึงเทคโนโลยี หรือมีแต่ไม่สามารถใช้งานได้จึงเป็นปัญหา

ในการติดต่อสื่อสารเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการเรียนรู้ออนไลน์เพราะผู้ปกครองบางส่วนยังขาดความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เลยทำให้ไม่สามารถใช้แอปพลิเคชันหรือโปรแกรมต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ที่ผ่านมารองเรียนและครูได้พยายามหาแนวทางแก้ไขปัญหา เช่น การคัดแยกกลุ่มเด็กนักเรียนที่ไม่มีความพร้อมด้านเทคโนโลยี แล้วให้ครูเข้าไปชี้แจงกับผู้ปกครอง หรือการพูดคุย ผ่าน Line กลุ่มนักเรียนและผู้ปกครอง สอดคล้องกับ ปิยะวรรณ ปานโต (2563) ที่ชี้ว่า การจัดการเรียนการสอนของไทยภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีข้อจำกัดต่อเด็กนักเรียน/นักศึกษาในทุกๆระดับที่ครอบครัวมีฐานะยากจนไม่มีรายได้เพียงพอที่จะสนับสนุนอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอนของบุตรหลานเพิ่มเติมได้ หรืออยู่ในบางพื้นที่ชนบทห่างไกลความเจริญ ยิ่งไปกว่านั้นการฝึกปฏิบัติการสอนออนไลน์ทำให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่ล้อมรอบนักเรียนในแต่ละครอบครัว ตลอดจนผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ซึ่งทำให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูมีความเห็นอกเห็นใจนักเรียนมากขึ้น และเมื่อเตรียมและนำเสนอบทเรียนก็จะพิจารณาถึงภูมิหลังของนักเรียนเป็นสำคัญ (Sepulveda-Escobar et.al., 2020)

สรุปผลการวิจัย

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (covid-19) นั้นทำให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งการปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19 พบว่ามี 3 ประเด็นกล่าวคือ 1) การ

ปรับตัวด้านการปฏิบัติหน้าที่ครู เพื่อความมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณ
 ความเป็นครูอย่างต่อเนื่อง และการส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความ
 ต่างต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม
 จริยธรรม และเป็นพลเมืองที่ดี ในขณะที่เดียวกันก็มีการพัฒนาตนเองให้มีความรอบ
 รู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และ
 ผู้สร้างนวัตกรรม 2) การปรับตัวด้านการจัดการเรียนรู้ มีข้อท้าทายอย่างมากทั้ง
 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมเพื่อสร้าง
 บรรยากาศการเรียนรู้ การดูแล ช่วยเหลือ พัฒนา และรายงานผลการพัฒนาผู้เรียน
 เป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ การเตรียมสื่อ การสร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้
 เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การทำงานเป็นทีมอย่าง
 สร้างสรรค์ และการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้เป็นเทคนิคใหม่ที่
 ต้องเรียนรู้และต้องมีการปรับตัวอย่างทันทั่วทั้งที่ และหาวิธีการอย่างรวดเร็ว เพื่อ
 ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และ 3) การปรับตัวด้านความสัมพันธ์กับ
 ครอบครัวและชุมชน ได้แก่ การร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนา และแก้ปัญหา
 ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในช่วงสถานการณ์วิกฤตที่ผ่านมาผู้ปกครอง
 ของนักเรียนได้ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนและครูอย่างดี แม้บางครอบครัวไม่มี
 เวลาดูแลลูก จึงอาจจะมีความล่าช้าในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้
 ของลูก ซึ่งเป็นปัญหาที่ครูพบบ่อยในการเรียนรู้ออนไลน์ คือข้อจำกัดที่ผู้ปกครอง
 ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสำหรับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ได้ เพราะขาดความรู้
 ความเข้าใจในการใช้และขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ส่วนการ
 เข้าถึงบริบทของชุมชนมีข้อท้าทายบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม
 โดยเฉพาะในเรื่องการสำนึกคิดในเรื่องอบาตัตที่มีความแตกต่างจากนักศึกษาฝึก
 ประสบการณ์วิชาชีพครูปฏิบัติกับบริบทชุมชนที่ยึดถือ ดังแสดงในรูปภาพที่ 1

รูปที่ 1 การปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษาภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และสถาบันผลิตครูสามารถนำไปออกแบบ วางแผนและเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) หรือภายใต้สถานการณ์วิกฤตอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ ตลอดจนหน่วยงานระดับประเทศที่กำหนดมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์

วิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาอิสลามศึกษา ภายใต้สถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) เพื่อสามารถเห็นถึงภาพรวมทั้งโครงสร้างของการปรับตัว และปัจจัยหรือเงื่อนไขใดที่มีบทบาทอย่างมากต่อการปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายใต้สถานการณ์วิกฤตฉุกเฉิน

2. ควรมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับปัจจัยและองค์ประกอบของการปรับตัวของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาในการปรับตัว และเป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรและพัฒนาระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้ทันต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

เอกสารอ้างอิง

- Abdul Kadir, F., & Abdul Aziz, A. (2021). Teaching Practicum during Covid-19 Pandemic: A Review of the Challenges and Opportunities of Pre-service Teachers. *International Journal of Academic Research in Business & Social Sciences*, 11(4), 1175-1183.
- Abd Hadi Bunyamin, M., Hanri, C., Mohd Rameli, M. R., & Ahmad Alhassora, N. S. (2021). The Pre-service Teachers' Internship Program during the Pandemic Prospects for a New Landscape of Teacher Education. *Revista Geintec Gestao Inovaçao Tecnologias*, 11(3), 807-824.
- Adeeb, M. J. (2020). The Challenges Faced by Pre-Service Mathematics Teachers during their Teaching Practice in the UAE: Implications for Teacher Education Programs. *International*

Journal of Learning, Teaching and Educational Research,
19(7), 23-34.

- Affouneh, S., Salha, S., & Khalif, Z.N. (2020). Designing Quality E-Learning Environments for Emergency Remote Teaching in Coronavirus Crisis. *Interdisciplinary Journal of Virtual Learning in Medical Sciences*, 11(2), 1-3.
- Bozkurt, A., & Sharma, R. C. (2020). Emergency remote teaching in a time of global crisis due to CoronaVirus pandemic. *Journal of Distance Education*, 15(1), I-VI.
- Ersin, P., Atay, D., & Mede, E. (2020). Boosting Preservice Teachers' Competence and Online Teaching Readiness through E-Practicum during the COVID-19 Outbreak. *International Journal of TESOL Studies*, 2(2), 112-124.
- Langputeh, S. & Makeng, M. (2021). Trends of Basic Islamic Educational Management in Southern Thailand after the Pandemic Covid-19). *Journal of Islamic Studies, Prince of Songkla University*, 12 (1), 1-13.
- Panto, P. (2020). *Teaching and learning management in Thailand under the epidemic situation of the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19)*. Office of Academic Affairs, Secretariat of the House of Representatives.
- Phuwijit, C. (2021). Efficiency in Online Learning Management of Digital Age. *Rajapark Journal* 15(40), 1-15.
- Rogers, C. R. (1967). *Client-centered Therapy*. Houghton Mifflin.

- Rules of the Teachers' Council on Professional Standards (No. 4) 2020. (2020 March, 20). *Rā̄tchakit̄chā̄nubē̄kā̄*. [Government Gazette], 136(684), p 18-20.
- Sepulveda-Escobar, P., & Morrison, A. (2020). Online teaching placement during the Covid- 19 Pandemic in Chile: challenges and opportunities. *European Journal of Teacher Education*, 43(4), 587-607.
- Thasosut, S. (2561 July, 15). *p̄aēt̄ withī̄ sō̄n̄ ‘ō̄nlai hai mī̄ prasit̄thiphap̄ l̄æ phon samrit̄ thī̄dī̄*. [8 effective and effective online teaching methods]. Retrieved 11 June 2021 from [https://beyondkru.com /th/articles/8 - best-practices-for-online-teaching](https://beyondkru.com/th/articles/8-best-practices-for-online-teaching).
- Thonghatta, M. (2021). The condition of online learning management in the situation of the Coronavirus Disease 2019 (COVID-19) epidemic of foreign language learning subjects Pak Phanang School Nakhon Si Thammarat Province. *Lawasri Journal of Thepsatri Rajabhat University*, 5(1), 43-52.
- Wae-U-Seng, N. (2017). *kā̄n̄chātkān̄ suksā̄nai ‘itsalām̄ : n̄aē̄okhit sū kā̄n̄ patibat̄* . [Educational Management in Islam: Concepts into Practice.]. College of Islamic Studies Prince of Songkla University
- Wongyai. V., & Marut, P. (2020). *Kā̄n̄pramō̄n̄ kā̄n̄riānrū̄ New normal*. [Learning Assessment in New Normal]. Postgraduate Srinakharinwirot University.

Wayo, V., Charoennukun, A., Kankayan, C., & Khonyai, J. (2020). Teaching style Online under the Pandemic situation of COVID-19 virus: concept and application of teaching and learning management. *Journal of Health Center 9: Journal of Health Promotion and Environmental Health*, 14(34), 285-298.